

SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE DERSLERİNDEKİ BAŞARILARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER HAKKINDA GÖRÜŞLERİ (SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ) *

Dr. Öğretim Üyesi Enis Baha BİÇER**

Öğr. Gör. Ebrar İLİMAN***

Araştırma Makalesi / Research Article

Muhasebe Bilim
Dünyası Dergisi
Aralık 2018; 20(4); 995-1020

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin dersteki başarılarını nelerin artıracığı hakkındaki görüşlerini bilmesi dersin etkinliğinin ve dersteki başarı düzeyinin artırılmasını sağlayacaktır. Tanımlayıcı araştırmada elektronik anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde aktif olarak lisans eğitimi alan 490 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya 222 öğrenci katılmış olup, katılımcıların 112'si birinci, 110'u ikinci öğrenim öğrencisidir. Araştırma sonucunda; anketi cevaplayan öğrencilerin başarısında etkili olan en önemli faktörlerin başında öğretim elemanın bilgisi, deneyimi, öğrencilere karşı tutumunun geldiği, sorasında öğrencilerin derse karşı olumlu düşüncelerinin, dersi sevmelerinin ve gelecek için dersin önemli olduğunu düşüncelerinin geldiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca; öğrenciler derslerin tahta üzerinde çok daha fazla örnekle anlatılmasının PowerPoint üzerinde anlatılmasından daha etkili olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yönetimi, Muhasebe, Başarı, Faktör

JEL Sınıflandırması: I19, M40, M41

* Makale gönderim tarihi: 05.03.2018; kabul tarihi: 29.11.2018.

** Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ebbicer@cumhuriyet.edu.tr, orcid.org/0000-0002-1624-4988.

*** Cumhuriyet Üniversitesi, SHMYO, ebrar@cumhuriyet.edu.tr, orcid.org/0000-0002-5255-8482.

Atıf: Biçer, E. B. ve İlman E. (2018). Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkında görüşleri (Sivas Cumhuriyet Üniversitesi örneği). *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(4), 995-1020. <http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.402072>.

THE VIEWS OF HEALTH MANAGEMENT DEPARTMENT STUDENTS ABOUT THE FACTORS INFLUENCING THEIR SUCCESS IN ACCOUNTING COURSES (CASE OF SİVAS CUMHURİYET UNIVERSITY)

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the views of the undergraduate students about the factors that affect their success in their accounting courses in the Department of Health Management at Sivas Cumhuriyet University. The knowledge of the instructors about what to improve the students' achievements will increase the effectiveness of the course and the level of the students' achievements in these courses. The electronic questionnaire method is used in this descriptive research. The universe of the study constitutes 490 undergraduate students who are currently attending to the Department of Health Management at Sivas Cumhuriyet University. Of 222 students who have participated in the study are 112 formal and 110 non-formal. As a result of the research, it is concluded that the most important factors influencing the success of the students who have answered the questionnaire are the knowledge and experience of the instructor, the attitude of the instructor towards the students and the positive attitudes of the students towards the lesson, apart from their enjoyment of the lesson and the realization of its importance for the future. The students think that teaching the lessons including more examples on the board is more effective than teaching them through PowerPoint presentations.

Keywords: Health Management, Accounting, Success, Factor

JEL Classification: I19, M40, M41

1. GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte insanların ihtiyaçları ve beklentileri de değişmiştir. İnsanların birbirleri ile etkileşimleri artmıştır. Yaşanan değişimler hizmet işletmelerinin yaygınlaşmasına ve önem kazanmasına sebep olmuştur. Hizmet işletmelerinin ise en önemli halkasını, sağlık kurumları oluşturmaktadır. Sağlık kurumları verdiği hizmetlerin özelliğinden dolayı birçok farklı disiplini bünyesinde barındırmakta olup, hata kabul etmeyecek öneme sahiptir. Sağlık kurumlarının da hizmeti en etkin ve verimli şekilde sunabilmeleri için planlama, örgütlenme, yöneltme ve koordinasyon işlevlerini en doğru şekilde yerine getirebilecek profesyonel yöneticilere ihtiyaçları vardır. Profesyonel yöneticiler ise verimli, etkin ve kaliteli bir üniversite eğitimi ile yetiştirilebilir (Öztürk ve İlman 2015).

Sağlık yönetimi eğitimi ülkemizde ilk olarak 1963 yılında "Sağlık İdaresi Yüksekokulu (SİYO) olarak başlamıştır (Tengilimoğlu ve diğerleri 2017, 568). Bölüm zaman içerisinde yaygınlaşmış olup; 2017 yılı itibari ile 80 lisans, 43 ön lisans, 48 yüksek lisans, 13 doktora programı düzeyinde Sağlık Yönetimi bölümü vardır. Bu bölümlerin 63 tanesinin (34 devlet, 29 özel) aktif olarak öğrencisi vardır.

Bölümün yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitimi de gün geçtikçe artmaktadır. 2017 yılı itibari ile yaklaşık 12800 kişi Sağlık Yönetimi mezunudur (Tengilimoğlu 2018).

Sağlık hizmetleri tıbbi hizmetlerin yanında; muhasebe, finansman, insan kaynakları, halkla ilişkiler, pazarlama gibi birçok işletme faaliyetini bünyesinde barındırmakta ve diğer hizmet işletmelerinden çok daha karmaşık ve önemli bir noktada bulunmaktadır. Sağlık harcamalarının ve sağlık hizmet maliyetlerinin çok yüksek olması ise sağlık kurumlarında muhasebe finansman konusunu çok daha önemli noktaya getirmektedir.

Sağlık yönetimi alanından mezun olan öğrencilerin, sorumluluğunu aldıkları işin önemini ve olası zorluklarının farkında olmaları gerekir. Bu zorluklarla mücadele edebilmeleri ve etkin, kaliteli bir hizmet sağlayabilmeleri için kendilerini hem bilgi anlamında hem yönetici becerileri anlamında en iyi şekilde yetiştirmeleri gerekir. Bunun için de aldıkları derslerin önemini farkında olmaları ve derslerinde başarılı olmaları gerekir. Fakat muhasebecilik mesleği ve muhasebe dersleri daha çok sıkıcı, yaratıcı olmayan ve tarafsız bir olgu olarak algılanmaktadır (Bougen 1994). Bu algı öğrencilere de yansımakta ve muhasebe dersine karşı olumsuz bir tutum algısı oluşmaktadır. Bu olumsuz tutum ise dersteki başarılarını olumsuz etkilemektedir.

Muhasebe, işletmelerde para ile ifade edilebilen değer hareketlerini belirli bir düzen içerisinde izleyerek, sonuçlarını belirli dönemlerde ortaya koymaktır. Bu bilgiler ise işletmenin ne derece etkin, verimli ve karlı yönetildiği hususuna açıklık getirir (Çonkar ve diğerleri 2010, 4). Bir işletmenin ayakta kalabilmesi ise maliyet üstünlüğü ve karlılıkla mümkündür. Muhasebe işletmeler için, geçmişe yönelik sağlıklı, tam ve doğru bilgiler sunmasının yanında, bu verilerle işletmenin geleceğe yönelik planlarının hazırlanmasında, doğru ve etkin karar alma sürecinde yol gösterici bir rol oynamaktadır. Muhasebenin bu fonksiyonlarını etkili bir şekilde yerine getirebilmesinin temel ve ilk şartı, mesleğinin sorumluluğunu bilen, alanında iyi bir eğitim almış, donanımlı bir muhasebecinin varlığıdır (Ertuğrul ve Özdemir 2014).

Sağlık kurumlarının etkili bir şekilde yönetilebilmesi için sağlık yöneticilerinin, kendilerine sunulan bilgileri doğru yorumlamaları ve doğru karar vermeleri gerekmektedir. Günümüz sağlık dünyasında, sağlık yöneticisinin kritik kararlarından en büyüğünü finansal kararları oluşturmaktadır. Finansal kararların doğru verilebilmesi, doğru muhasebe bilgileri ile yapılacak finansal analizler aracılığıyla mümkün olacaktır (Ayanoğlu ve diğerleri 2013). Sağlık işletmelerinde görev alacak sağlık yöneticileri için muhasebe bilgisinin eksiksiz ve güvenli olarak üretilmesi ve doğru olarak yorumlanabilmesi önem arz etmektedir. Bu açıdan sağlık yöneticisinin muhasebe ve finans konularında tam donanımlı olabilmesi için lisans döneminde muhasebe dersinin önemini anlamış ve başarılı olması gerekir. Başarıyı sağlamanın bir koşulu da öğrencilerin başarıyı etkileyen faktörler hakkında görüşlerini bilmek ve ders işleyişini buna göre şekillendirmektir. Öğretim elemanlarının,

öğrencilerin dersteki başarılarını nelerin artıracığı hakkındaki görüşlerini bilmesi dersin etkinliğinin ve dersteki başarı düzeyinin artırılmasını sağlayacaktır. Eğitimin başarılı ve verimli geçmesi ise meslek hayatındaki başarıyı da beraberinde getirecektir.

Literatür taraması sonucunda, muhasebe derslerinde başarıyı etkileyen çok sayıda araştırma olmasına karşın Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri üzerinde sadece bir tane bu tür bir araştırmaya rastlanmış olması bu araştırmayı önemli kılmaktadır. Bunun haricinde, bu araştırma öncesinde, öğrencilerin muhasebe dersine karşı tutumlarını ve tutumlarının başarılarına etkisini ölçmek amacıyla yaptığımız çalışmada, öğrencilerin muhasebeye karşı olumsuz tutum içerisinde oldukları ve ders başarılarının düşük olduğu saptanmıştır. Bu araştırma sonuçları ise yeni bir araştırma yapma ihtiyacı doğurmuştur.

Bu çalışmanın sonuçları, Sağlık Yönetimi bölümünde okuyan lisans öğrencilerinin dersteki başarılarını nelerin artıracığı hakkındaki görüşlerini saptamak açısından önem taşımaktadır.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerini belirlemek ve bu faktörler ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılan çalışmanın ilk bölümünde konuyla ilgili benzer araştırmalara yer verilmiştir. Sonrasında araştırmanın amacı ve yöntemi açıklanmıştır. Beşinci bölümde araştırma bulgularına ve son bölümde ise araştırmadan elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlar ışığında önerilere yer verilmiştir.

2. BENZER ARAŞTIRMALAR

Şerbetçi ve Yardımcıoğlu (2017), muhasebe dersinde başarıyı etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde bir çalışma yapmış ve muhasebe dersinde başarıyı etkileyen on iki açıklayıcı değişkenin varlığı tespit etmişlerdir. Bu değişkenler; dersin yeterli sayıda örnek problemler dahilinde işlenmesi, konuların işleniş tarzı, derste verilen bilgilerin iş hayatıyla ilgili güncel bilgiler olması, ders saatlerinin erken olması, dersin teori kısmının yanında özgün uygulamalarla birlikte verilmesi, ders hakkında dersi almış öğrenciler tarafından yapılan yönlendirmeler, öğretim elemanının konulara hakim olması ve tecrübeli olması, sınıf üzerinde sağlayacağı otorite, derste zamanı etkili ve verimli kullanması, ders süresince öğrencilerle etkileşimini yitirmemesi, dersi sınıf tahtasını kullanarak ve slaytlar yardımı ile işlemesi olarak saptanmıştır.

Demir ve Çam (2006), muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe öğreniminde başarılarını olumsuz etkileyen faktörlere ilişkin bir çalışma yapmış ve “dersin, her öğrencinin temel muhasebe bilgisine sahip olduğu düşüncesi ile işlenmesi, muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamaması, muhasebe bilgi temelinin yetersiz oluşu, muhasebe derslerinin uygulama üzerinde

gösterilmemesi, öğretim elemanlarının dersleri monoton olarak anlatması, hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması, başarılı olunamayacağı düşüncesi, etkili öğrenme yöntemlerinin bilinmemesi, verilen teorik bilginin iş bulmada etkili olmayacağı düşüncesi, konuya ilişkin örnek sayısının az verilmesi, derslere düzenli olarak devam edilmemesi, muhasebe mesleğine ilgi duyulmaması, bölümle ilgili geleceğe yönelik bir hedefin olmaması” faktörlerini muhasebe eğitiminin başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar olarak tespit etmişlerdir.

Erol ve Erkan (2008) Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin başarılarını etkileyen etkenleri ortaya çıkarmak amacıyla yaptıkları çalışmada; öğretim elemanının ders işlemedeki tutumunun, ders işleme tekniğinin ve kurumun fiziki şartlarının muhasebe derslerindeki başarıyı etkilediği sonucuna varılmıştır.

Kızıl ve Gencer (2016), muhasebe dersi alan öğrencilerin başarısına etki eden faktörlerin tespitine yönelik olarak Yalova Üniversitesi’nde bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda; üniversitede iyi bir çalışma ortamına sahip olmanın, öğretim elemanının dersi sevdirmesinin, uygulamaya yönelik işleminin ve öğretim elemanının derslere devam durumunun öğrenci başarısını artıracakı tespit edilmiştir. Buna karşın öğretim elemanının etkili öğretim yöntemlerini bilmemesi, not değerlendirmesinde adil olmaması, monoton ve sınırlı ders işleme, muhasebe mantığının ilk derslerde oturmaması ve sınav sorularının açık ve anlaşılır olmaması durumunun öğrenci başarısını düşüreceği saptanmıştır.

Muhasebe dersinin anlatım yönteminin başarı üzerine etkisine yönelik olarak yapılan araştırmalarda, araştırmacılar; öğrencilerin modern yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerinin klasik yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerine göre daha anlaşılır, kolay ve öğretici olduklarını düşündükleri ve modern yöntemlerle işlenen derslerde daha başarılı oldukları sonuçlarına ulaşmışlardır (Çankaya ve Dinç 2009; Büyükarıkan ve Büyükarıkan 2014; Tazegül ve diğerleri 2014).

Can ve diğerleri (2012) ise geleneksel öğretim yöntemiyle eğitim alan öğrencilerin, PowerPoint ile eğitim alan öğrencilerden daha başarılı olduğunu gözlemişlerdir.

Muhasebe derslerinde başarıyı etkileyen faktörlerle ilgili diğer araştırmalar: (Opdecam and Everaert 2012; Yıldırım 2015; Karcıoğlu ve diğerleri 2016; Aksu ve Oral 2017).

Serçemeli ve diğerleri (2015), muhasebe dersini alan Y kuşağı öğrencilerinin bilgi teknolojisi araçlarından hangisini daha çok benimsediklerini tespit etmek amacıyla bir araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda, genel olarak Y kuşağı öğrencilerin muhasebe eğitiminde hem VUW ürünlerinin kullanımına hem de geleneksel eğitimle birlikte bilgi teknoloji ürünlerinin kullanılmasına olumlu baktıklarını tespit etmişlerdir.

Gerekan ve Aygün (2012), muhasebe derslerindeki başarıyı arttırmaya yönelik bir çalışma yapmışlar ve ileride muhasebe ile ilgili meslek sahibi olmak isteyenler ile istemeyenler arasında algılamalardaki farklılığı tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda algılamalarda farklılıkların olduğu belirlenmiştir.

Muhasebe dersi alan öğrencilerin, dönem başında ve sonunda algılarındaki değişikliği ölçmek amacıyla yapılan çalışmalarda araştırmacılar iki yönlü değişime rastlamıştır. Öğrencilerin muhasebe dersi algılarının olumlu yönde değiştiği sonucuna varılan çalışmaların yanında (Gençtürk ve diğerleri 2008; Aygün ve Gerekan 2012; Utku ve Erol 2015); olumsuz yönde değiştiği sonucuna varan çalışmalar da vardır (Geiger and Ogilby 2000; Çelik ve Serinkan 2011; Ertuğrul ve Özdemir 2014; Varıcı ve Bulut 2015).

Muhasebe derslerine ve muhasebecilik mesleğine karşı bakış açılarının incelendiği çalışmalarda, derse ve mesleğe karşı olumlu bakış açılarının tespit edildiği çalışmalar vardır (Tan and Laswad 2006; Köse ve Gürbüz 2009; Terim ve Öztürk 2009; Özcan ve diğerleri 2009; Tepeli ve Kayıhan 2015; Kandemir ve diğerleri 2016).

Kutlu ve Öztürk (2017), öğrencilerin muhasebe derslerindeki tutumunu etkileyen temel faktörleri belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada, en önemli faktörün öğretim elemanı olduğu sonucuna varmışlardır.

Kutlu ve diğerleri (2017) muhasebe eğitiminde ölçme ve değerlendirme: öğrencilerin bakışı üzerine bir araştırma yapmışlar ve sınıf dışında çok daha fazla uygulama yapılması gerektiği, uygulama yapılırsa öğrenmenin daha kalıcı olabileceği, teorik bilginin yeterli olduğu ancak uygulamada sorunlar yaşandığı, dersler işlenirken farklı öğretim teknikleri kullanılırsa dersin sıkıcılığının azalacağı, derslerin slayt sunumları şeklinde anlatılmasının daha faydalı olacağı sonuçlarına ulaşmışlardır.

Tugay (2014); muhasebe dersi alan öğrencilerin muhasebe derslerine ve muhasebe mesleğine yönelik algılarını ve muhasebe öğretim elemanlarından beklentilerini tespit etmek amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin muhasebe derslerinde orta derecede zorlandıkları, muhasebe dersini en iyi anlama yönteminin tahtada açıklama yöntemi olduğu, öğrencilerin, özellikle teknolojiyi kullanan, öğrencileriyle iyi iletişim kurabilen, öğretmeyi pekiştiren ve özellikle mesleki etik becerisine sahip, öğretim elemanlarını derslerinde görmek istedikleri sonuçlarına varmıştır.

Çelenk ve diğerleri 2010; Marmara Üniversitesi Türkçe İşletme bölümü öğrencileri üzerinde, muhasebe alanını seçmiş öğrencilerin muhasebe alanına ilk yönelimlerini ortaya çıkartmak amacıyla yaptıkları çalışmada bu alana yönelmede alanda tanıdık kişilerin çalışıyor olmasının, kariyer olanaklarının ve iş bulma oranının yüksek olmasının, daha önce muhasebe ile ilgili deneyimlerinin olmasının etkili olduğunu belirlemişlerdir.

Görüldüğü üzere; öğrencilerin muhasebedeki başarılarını etkileyen faktörler, öğrencilerin muhasebeye bakış açısı ve tutumları üzerine birçok çalışma yapılmıştır; fakat Sağlık Yönetimi alanında buna benzer olarak aşağıdaki iki araştırmaya rastlanmıştır.

Çil Koçyiğit ve diğerleri tarafından 2016 yılında, Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, muhasebe dersindeki başarısına etki eden faktörlerle ilgili görüşlerini tespit etmek amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet, sınıf ve dersin zorunlu olup olmaması açısından muhasebe dersindeki başarıyı etkileyen faktörler ile ilgili görüşler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur.

Çil Koçyiğit ve diğerleri tarafından 2017 yılında yapılan Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü lisans öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakış açılarının ortaya konulması ve bu bakış açılarının bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespit edilmesi amacıyla yapılan araştırma sonucunda; katılımcıların muhasebe eğitiminin gerekliliğinin ve öneminin farkında oldukları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin okulda aldıkları muhasebe eğitiminin staj döneminde ve mezun olduktan sonraki meslek kariyerlerinin başlangıçları için yeterli olduğunu düşündükleri; iş hayatlarında yeterli olup olmayacağı konusunda ise kararsız kaldıkları sonucuna varılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerini belirlemek ve bu faktörler ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Bu amaca ulaşmak için; “Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıt aranmış ve aşağı yer alan hipotezler test edilmiştir:

H1: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterir.

H2: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri öğrenim türüne göre farklılık gösterir.

H3: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri sınıfa göre farklılık gösterir.

H4: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri ile harf notları arasında ilişki vardır.

H5: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri ile dersteki başarıları arasında ilişki vardır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

4.1. Evren ve Örneklem

Tanımlayıcı araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde aktif olarak lisans eğitimi alan 490 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem % 95 güven aralığında, % 5 anlamlılık düzeyinde, 216 olarak hesaplanmış ve örneklem seçiminde cinsiyete, sınıflara ve öğrenim türüne göre tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Kız: $326/490*216= 144$; Erkek: $164 /490*216= 72$

1.Sınıf: $138/490*216= 60$; 2.Sınıf: $125/490*216= 55$

3.Sınıf: $121/490*216= 53$; 4.Sınıf: $106/490*216= 47$

Birinci Öğrenim: $248/490*216= 109$; İkinci Öğrenim: $242/490*216= 107$

Örneklem yukarıdaki gibi hesaplanmış ve bu hesaba uygun olarak seçilen 222 örneklem analize alınmıştır.

Tablo 1. Öğrencilere İlişkin Demografik Bilgiler

ÖĞRENİM TÜRÜ	BİRİNCİ ÖĞRENİM		İKİNCİ ÖĞRENİM		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%
Cinsiyet						
Kız	71	63.4	82	74.5	153	68.9
Erkek	41	36.6	28	25.5	69	31.1
Yaş						
18	11	9.8	7	6.4	18	8.1
19	15	13.4	11	10.0	26	11.7
20	30	26.8	24	21.8	54	24.3
21	20	17.9	30	27.3	50	22.5
22	23	20.5	18	16.4	41	18.5
23	9	8.0	14	12.7	23	10.4
24	4	3.6	6	5.5	10	4.5
Sınıf						
1	33	29.5	27	24.5	60	27.0

2	26	23.2	34	30.9	60	27.0
3	35	31.3	17	15.5	52	23.5
4	18	16.1	32	29.1	50	22.5
Genel Muhasebe Notu	N	%	N	%	N	%
AA	12	10.7	9	8.2	21	9.5
BA	18	16.1	22	20.0	40	18.0
BB	29	25.9	26	23.6	55	24.8
CB	18	16.1	19	17.3	37	16.7
CC	8	7.1	8	7.3	16	7.2
FF	27	24.1	26	23.6	53	23.9
TOPLAM	112	50.5	110	49.5	222	100
Muhasebe Not Ort.	BİRİNCİ ÖĞRENİM		İKİNCİ ÖĞRENİM		GENEL ORTALAMA	
1.Sınıf	48		55		51	
2.Sınıf	63		65		64	
3. Sınıf	71		67		70	
4.Sınıf	68		67		68	
Genel Ortalama	62		64		63	

Ankete katılan öğrencilerin demografik bilgileri Tablo 1’de verilmektedir. Katılımcıların yaklaşık 2/3’ünün kız ve 3/4’ünün ikinci öğrenimde eğitim alan öğrencilerdir. Ankete katılan öğrencilerin neredeyse yarısı 20-21 yaşlarındadır. Tüm sınıflardan öğrenciler ankete katılmış olup, en düşük katılım dördüncü sınıf öğrencilerinden gerçekleşmiştir. Katılımcıların genel olarak muhasebe derslerinde başarılı oldukları, yalnızca 1/4’ünün dersten kaldığı görülmüştür. Birinci öğrenim öğrencileri ile ikinci öğrenim öğrencileri arasında, genel muhasebe not ortalamaları noktasında, önemli derecede bir farklılık olmadığı görülmektedir. Sınıf ilerledikçe dersi tekrar alma ve notu yükseltme ihtimali de artmaktadır. Sınıf yükseldikçe not ortalamalarının artmasının bir sebebi de her geçen yıl bölümün taban puanlarının düşmesi ve sınıf kontenjanlarının artması olabilir.

4.2. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anket soruları Çil Koçyiğit ve diğerleri (2016)’nin çalışmalarında kullandıkları anket formundan alınmıştır.

Uygulanan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerle ilgili bilgileri içeren sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 26 yargı ifadesi yer almakta olup “Beşli Likert” ölçeği kullanılmıştır. Anketler ilgili üniversiteden gerekli izinler alındıktan sonra elektronik ortamda uygulanmıştır.

Ölçeğinin yapı geçerliliğini değerlendirmede “açıklayıcı faktör analizi” kullanılmıştır. Örneklemin yeterliliği saptanmasında Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi kullanılmaktadır. Araştırmada KMO değeri olarak hesaplanan örneklem yeterliliği ve Bartlett's Test of Sphericity örneklem sına büyüklüğü analizi değerinin faktör analizi için yeterli olduğu bulunmuştur. Ölçeğin faktör yapısı incelenirken, ölçek maddeleri serbest bırakılarak yapılan faktör analizi sonucunda 6 faktör elde edilmiştir. Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesi amacıyla Temel Bileşenler Analizi yapılarak Varimax rotasyonu uygulanmıştır. Varimax rotasyonu sonrasında ortaya çıkan 6 faktörün toplam açıklıcılık düzeyi % 61,89 olarak saptanmıştır. “Sınıfların kalabalık olması, başarıyı olumsuz etkiler” faktörü 6 temel faktör dışında kalmıştır.

Tablo 2’de de görüldüğü üzere, uygulanan faktör analizi sonucunda oluşturulan altı temel faktör “Olumsuz Etki”, “Öğretim Üyesi- Devam- Bilgi Temeli”, “Amaç”, “İşleme Yöntemi”, “Zorunluluk”, “Zeka-Sevme” olarak adlandırılmıştır. Birinci faktör başarıyı olumsuz yönde etkileyen yargıları içermekteyken, diğer beş faktör başarıyı olumlu yönde etkileyen faktörleri içermektedir.

Tablo 2. Ölçeğin Faktör Analizi

Faktörün Adı	Yargı İfadesi	Faktör Yükleri	Varyansı Açıklama Oranı %	Güvenilirlik
Olumsuz Etki	*Muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, başarıyı olumsuz etkiler.	0,78	32,89	0,86
	*Muhasebe derslerine ilişkin pratik yapma imkânının az olması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,71		
	*Muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,63		
	*Konuya ilişkin örnek sayısının az verilmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	0,53		
	*Öğrencinin dersin sıkıcı olduğunu düşünmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	0,44		

	*Hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,39		
	*Dersin zor olduğuna ve başarılı olunamayacağına ilişkin önyargı, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz etkiler.	0,39		
Öğretim Üyesi- Devam- Bilgi Temeli	*Ders öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması ve dersle ilgili bilgi yeterliliği, başarıyı olumlu etkiler.	0,82	8,65	0,76
	*Derse düzenli olarak devam etmek öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	0,79		
	*Ders öğretim üyesinin ders materyallerini (ders notu, derse ilişkin slaytlarını) öğrencilerle paylaşması başarıyı olumlu etkiler.	0,45		
	*Eğitim programı yanında gerçekleştirilen muhasebe ile ilgili seminer, konferans, panel, kurslar ve benzeri etkinlikler, başarıyı olumlu etkiler.	0,44		
	*Öğretim elemanının dersi anlatış biçimi (etkili öğrenme yöntem ve tekniklerini bilmesi vs) öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	0,42		
	*Muhasebe dersine ilişkin bilgi temelini mevcut olması, muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	0,40		
Amaç	*Öğrencinin muhasebe dersinde verilen teorik bilginin iş bulmada etkili olacağını ve iş hayatına katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	0,88	6,19	0,87
	*Öğrencinin, Muhasebe derslerinin, akademik anlamda gerekli olup, akademik gelişimine katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	0,76		
	*Öğrencinin, muhasebe ile ilgili geleceğe yönelik bir hedefinin olması, başarıyı olumlu etkiler.	0,73		
	*Öğrencinin, muhasebede ihtisas yapmayı düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	0,70		
	*Öğrencinin, muhasebe eğitiminin, mezun olduktan sonra mesleki kariyerinde belirleyici olacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	0,65		

İşleme Yöntemi	*Derslerde ağırlıklı olarak PowerPoint kullanılması başarıyı olumlu etkiler.	0,72	5,44	0,33
	*Derslerde ağırlıklı olarak tahtanın kullanılması başarıyı olumlu etkiler.	0,59		
Zorunluluk	*Dersin zorunlu olduğu için alınıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,91	4,45	0,63
	*Dersin zahmetli olduğuna ilişkin önyargı, başarıyı olumsuz etkiler.	0,61		
	*Aynı gün iki sınavın yapılıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,39		
Zeka-Sevme	*Öğrencinin matematiksel zekasının yetersiz olması, başarıyı olumsuz etkiler.	0,87	4,25	0,50
	*Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması, başarıyı olumlu etkiler.	0,68		
KMO = 0.872			61,89	0,90
Bartlett's Test of Sphericity Chi-Square = 2704,203				
df= 325				
P< 0.05				

5. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde öncelikle öğrencilerin dersteki başarıyı etkileyen faktörlerle ilgili görüşlerinin ortalamasına, sonrasında demografik değişkenler ile dersteki başarıyı etkileyen faktörlerle ilgili görüşler arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Analiz ve değerlendirmeler yapılmadan önce elde edilen verilerin Histogram ve One Sample Kolmogorow-Smirnow testi sonucuna bakılarak normal dağılıma uygunluğu sınanmış ve verilerin normal dağılım özelliğine sahip olmadığı gözlemlenmiştir. Bu sebeple, sıklık dağılımları yanı sıra, non-parametrik testler (Ki-Kare, Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis Testleri) kullanılmıştır. Ankete katılanların anket sorularına vermiş oldukları cevaplar; tanımlayıcı istatistiklere ilaveten, faktör analizi, testi ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Muhasebe Dersindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Görüşleri

YARGI İFADELERİ	N	ORTALAMA	SS
Ders öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması ve dersle ilgili bilgi yeterliliği, başarıyı olumlu etkiler.	222	4,50	0,87054
Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması, başarıyı olumlu etkiler.	222	4,50	0,71658
Öğretim elemanının dersi anlatış biçimi (etkili öğrenme yöntem ve tekniklerini bilmesi vs) öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	222	4,45	0,89527
Ders öğretim üyesinin ders materyallerini (ders notu, derse ilişkin slaytlarını) öğrencilerle paylaşması başarıyı olumlu etkiler.	222	4,45	0,76441
Hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,40	0,82302
Aynı gün iki sınavın yapılıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,31	1,07534
Derse düzenli olarak devam etmek öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler.	222	4,30	1,0049
Dersin zor olduğuna ve başarılı olunamayacağına ilişkin önyargı, muhasebe öğreniminde başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,29	0,90343
Muhasebe dersine ilişkin bilgi temelinin mevcut olması, muhasebe dersini öğrenme sürecini ve başarıyı olumlu etkiler	222	4,27	0,87132
Öğrencinin dersin sıkıcı olduğunu düşünmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,27	0,92179
Muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamaması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,26	0,93528
Konuya ilişkin örnek sayısının az verilmesi, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,23	0,87142
Öğrencinin, muhasebe eğitiminin, mezun olduktan sonra mesleki kariyerinde belirleyici olacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	222	4,22	0,94219
Öğrencinin, muhasebe ile ilgili geleceğe yönelik bir hedefinin olması, başarıyı olumlu etkiler.	222	4,19	0,91412
Dersin zahmetli olduğuna ilişkin önyargı, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,19	0,98098
Öğrencinin muhasebe dersinde verilen teorik bilginin iş bulmada etkili olacağını ve iş hayatına katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu	222	4,12	0,94287

etkiler.			
Muhasebe derslerine ilişkin pratik yapma imkânının az olması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	4,09	1,05293
Öğrencinin, Muhasebe derslerinin, akademik anlamda gerekli olup, akademik gelişimine katkı sağlayacağını düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	222	4,04	1,0818
Öğrencinin, muhasebede ihtisas yapmayı düşünmesi, başarıyı olumlu etkiler.	222	3,98	1,01339
Muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, başarıyı olumsuz etkiler.	222	3,91	1,19679
Derslerde ağırlıklı olarak tahtanın kullanılması başarıyı olumlu etkiler.	222	3,81	1,04815
Eğitim programı yanında gerçekleştirilen muhasebe ile ilgili seminer, konferans, panel, kurslar ve benzeri etkinlikler, başarıyı olumlu etkiler.	222	3,80	1,12011
Öğrencinin matematiksel zekasının yetersiz olması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	3,76	1,18402
Sınıfların kalabalık olması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	3,70	1,17278
Dersin zorunlu olduğu için alınıyor olması, başarıyı olumsuz etkiler.	222	3,52	1,2823
Derslerde ağırlıklı olarak PowerPoint kullanılması başarıyı olumlu etkiler.	222	2,81	1,04815

Öğrencilerin muhasebe dersindeki başarılarını etkileyen faktörlerle ilgili görüşlerinin ortalaması Tablo 3'te verilmiştir. Buna göre, anketi cevaplayan öğrenciler için başarıyı etkileyen faktörlerden en yüksek puanı “Ders öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması ve dersle ilgili bilgi yeterliliği” ve “Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması” faktörleri almıştır. Bu sonuçlar ise öğrencinin dersi sevmesinde de öğretim elemanının dersi anlatma ve kişilik özelliklerinin rol oynadığı düşünüldüğünde, dersteki başarıda en önemli faktörün dersi veren öğretim elemanın olduğunu göstermektedir. Katılımcılara göre dersin zorunlu olarak alınması ve sınıfların kalabalık olması ise başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir.

Katılımcılar derslerde ağırlıklı olarak PowerPoint kullanılırsa tahtanın kullanılmasının başarıyı olumlu yönde etkileyeceğini düşünmektedirler. Derslerde teknolojik gelişmelerden faydalanmak olumlu olarak nitelendirilmektedir; fakat muhasebe derslerinin bütüncül ve matematiksel hesaplar gerektiren dersler olması örnekleri tahta üzerinde kademeli olarak ve tartışarak yazarak, öğrencilerin daha iyi anlamalarını sağlayabilir.

H1: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterir

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçek alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Test sonuçlarına göre, ölçeğin alt boyutlarından sadece “zorunluluk faktörü” puan ortalamaları cinsiyete göre farklılık göstermektedir ($p < 0.05$). Dersin zorunlu olduğu için alınması, dersin zahmetli olduğuna ilişkin önyargı ve aynı gün iki sınavın yapıyor olmasının başarıyı olumsuz yönde etkileyeceği görüşüne kız öğrenciler daha fazla katılmaktadır. Cinsiyet değişkeni ile diğer alt faktörler arasında ise kız katılımcıların puan ortalamalarının daha yüksek olmasına karşın, kayda değer bir farklılık saptanmamış, kız ve erkek katılımcıların, bu faktörlerin başarıyı hemen hemen aynı oranda etkilediğini düşündükleri görülmüştür. Bu sonuçlar, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla sınavlara odaklanması, zorluklara karşısında direnmede daha zayıf kalmaları, şartları ve ayrıntıları daha fazla incelemeleri gibi sebeplerden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 4. Başarıya Etki Eden Faktörlerinin Cinsiyet Değişkeni Bakımından İncelenmesi¹

Değişkenler	Cinsiyet	N	Ortalama	Sıra Ortalaması	U	p
Olumsuz Etki	Kadın	153	4,27	115,10	4728,0	0,211
	Erkek	69	4,07	103,52		
Öğretim Üyesi- Devam	Kadın	153	4,33	113,22	5015,0	0,549
	Erkek	69	4,21	107,68		
Amaç	Kadın	153	4,16	113,75	4934,5	0,433
	Erkek	69	3,99	106,51		
İşleme Yöntemi	Kadın	153	3,34	112,88	5067,0	0,619
	Erkek	69	3,26	108,43		
Zorunluluk	Kadın	153	4,14	119,84	4002,0	0,003*
	Erkek	69	3,70	93,00		
Zeka- Sevme	Kadın	153	4,21	109,45	4965,5	0,472
	Erkek	69	4,30	116,04		
Ölçek Toplamı	Kadın	153	4,15	115,64	4645,5	0,153

¹ Değişkenlerin birinci dağılım gösterip göstermediği test edilmiş olup; Skewness değerleri -1,5 ile +1,5 arasında çıkmamış (-1,53/ 0,16) ve birinci dağılım göstermediği kabul edilmiştir (Tabachnick and Fidell, 2013).

	Erkek	69	3,97	102,33		
--	-------	----	------	--------	--	--

H2: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri öğrenim türüne göre farklılık gösterir

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçek alt boyut puanlarının öğrenim türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonuçları Tablo 5’de verilmiştir. Buna göre birinci ve ikinci öğrenim öğrencilerinin başarıya etki eden faktörler hakkındaki görüşleri hemen hemen aynıdır. İkinci öğrenim öğrencileri her ne kadar birinci öğrenimlerden daha fazla puan alsa da sonuçlardaki fark istatistiksel olarak anlamlılık göstermemektedir. Ölçekte ders saatleri ile ilgili ifadeler yer almış olması durumunda sonuçların farklı çıkabileceği düşünülmekte olup, ölçeğin bunu ölçmekte yetersiz kaldığı görülmektedir.

2018/4

1010

Tablo 5. Başarıya Etki Eden Faktörlerinin Öğrenim Türü Değişkeni Bakımından İncelenmesi

Değişkenler	Öğrenim Türü	N	Ortalama	Sıra Ortalaması	U	p
Olumsuz Etki	Birinci	112	4,18	113,69	5914,5	0,606
	İkinci	110	4,23	109,27		
Öğretim Üyesi- Devam	Birinci	112	4,26	108,20	5790,5	0,437
	İkinci	110	4,33	114,86		
Amaç	Birinci	112	3,99	104,72	5401,0	0,109
	İkinci	110	4,23	118,40		
İşleme Yöntemi	Birinci	112	3,30	110,70	6070,5	0,846
	İkinci	110	3,33	112,31		
Zorunluluk	Birinci	112	3,90	104,64	5392,0	0,103
	İkinci	110	4,11	118,48		
Zeka- Sevme	Birinci	112	4,21	108,21	5791,0	0,432
	İkinci	110	4,27	114,85		
Ölçek Toplamı	Birinci	112	4,03	106,17	5563,0	0,212

	İkinci	110	4,15	116,93		
--	--------	-----	------	--------	--	--

H3: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri sınıfa göre farklılık gösterir

Araştırmaya katılan öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Test sonucunda, öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarına etki eden faktörler hakkında görüşleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$). Farklı sınıflardaki öğrencilerin başarıya etki eden faktörler hakkındaki görüşleri hemen hemen aynıdır. Sınıf yükseldikçe bu faktörlerin puanları nispeten yükselmiştir, eğitim düzeyi arttıkça farkındalık da artacağı için bu sonuç öngörülmektedir; fakat beklenen düzeyde değildir; aynı zamanda ikinci sınıfta ortalamanın en yüksek çıkması da bu öngörüü doğrulamamaktadır.

Tablo 6. Başarıya Etki Eden Faktörlerinin Sınıf Değişkeni Bakımından İncelenmesi

Değişken	Sınıf	N	Ortalama	Sıra Ortalaması	Chi-Square	p
Başarıya Etki Eden Faktörler	1	60	3,99	105,02	4,62	0,202
	2	60	4,21	126,11		
	3	52	4,07	103,11		
	4	50	4,09	110,48		

H4: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri ile harf notları arasında ilişki vardır

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçek alt boyut puanlarının harf notu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir. Test sonucunda, başarıya etki eden faktörlerden “Öğretim Üyesi- Devam- Bilgi Temeli ve Zeka-Sevme” faktörleri harf notu değişkeni açısından değerlendirilmiş ve aralarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, ilk faktörde bu farklılığın AA ile BA harf notlarıyla geçen katılımcılardan kaynaklandığı saptanmıştır. Sonuçlara göre dersi BA harf notuyla geçenler bu faktörü AA ile geçenlerden daha önemli görmüşlerdir.

Zeka-Sevme faktörü ile harf notu değişkeni incelendiğinde muhasebe Dersi BA ve BB harf notuyla geçenler bu faktörü AA ile geçenlerden daha önemli görmüşlerdir. Aynı şekilde dersten kalan

öğrenciler de bu faktörü AA ile geçenlerden daha önemli olarak değerlendirmiştir. Harf notu değişkeni ile diğer, başarıya etki eden faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Katılımcıların harf notlarındaki sayıları göz önüne alındığında bu görüş farklılığının katılımcıların sayılarındaki farktan kaynaklanabildiği düşünülmektedir. Fakat harf notu düştükçe ölçek puanının artması ve katılımcı profilinin ders ortalamasının düşük olması, öğrencilerin başarı için gerekli şartları sağlamadıkları veya beklentilerinin karşılanmadığını düşündürmektedir.

2018/4

1012 Tablo 7. Başarıya Etki Eden Faktörler Hakkındaki Görüşün Harf Notu Değişkeni Bakımından İncelenmesi

Bağımsız Değişkenler	Aralarında Anlamlı İlişki Olan Harf Notları	Ortalama	N	Sıra Ortalamaları	Chi-Square	Kruskal Wallis (p)
Öğretim Üyesi- Devam- Bilgi Temeli	AA	3.95	21	75.95	13.62	0,018
	BA	4.45	40	122.71		
Zeka-Sevme	AA	3.69	21	70.07	15.57	0,008
	BA	4.35	40	118.60		
	AA	3.69	21	70.07		
	BB	4.43	55	130.30		
	AA	3.69	21	70.07		
	FF	4.21	53	111.03		

H5: Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri ile dersteki başarıları arasında ilişki vardır

Tablo 8’de öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarına etki eden faktörler hakkındaki görüşleri ile dersteki başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Sadece “Amaç” faktörü ile dersteki başarı arasında pozitif yönde, anlamlı bir korelasyon saptanmıştır. Bu sonuca göre dersteki başarı arttıkça bu faktöre verilen önem de artmıştır yorumu yapılabilir. Bir başka ifadeyle öğrencilerin muhasebe ile ilgili olarak gelecekte plan ve amaçlarının olması dersteki başarılarını da olumlu yönde etkilemektedir. Dersteki başarı değişkeni ile diğer başarıya etki eden faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu sonuç ise başarıya etki noktasında daha çok içsel faktörlerin önemli olduğunu, fiziksel şartlar, zorunluluk, öğretim elemanı gibi dışsal şartların ise başarı düzeyinde düşük bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 8. Başarıya Etki Eden Faktörler Hakkındaki Görüş ile Dersteki Başarı Arasındaki Korelasyon Analizi

FAKTÖRLER	DERSTEKİ BAŞARI ORTALAMASI		
	Korelasyon	p	n
Olumsuz Etki	0,081	0,231	222
Öğretim Üyesi- Devam	0,009	0,888	222
Amaç	0,206**	0,002*	222
İşleme Yöntemi	-0,009	0,894	222
Zorunluluk	-0,010	0,887	222
Zeka- Sevme	-0,071	0,290	222
Ölçek Toplam	0,084	0,213	222

6. TARTIŞMA VE SONUÇ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörler hakkındaki görüşlerini belirlemek ve bu faktörlerin başarı düzeylerine etkisini saptamak amacıyla yapılan çalışmada yaşları genelde 20-22 arasında, çoğunluğu kızlardan oluşan bir öğrenci profili karşımıza çıkmaktadır. Ankete katılan öğrencilerin genel muhasebe not ortalaması 63 olarak saptanmıştır. Bu ortalama ise geçme notunun 60 olduğu göz önüne alındığında düşük düzeyde bir başarıdır. Bu sonuç öğrencilerin dersi geçelim yeter gibi bir görüş benimsediklerini düşündürmektedir.

Bu çalışma ile öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin cinsiyet, öğrenim türü, sınıf, dersteki başarı düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ortaya konulmuştur. Toplam 222 öğrencinin katıldığı çalışmanın sonuçları aşağıda yer almaktadır:

- ✓ Katılımcılar için başarıyı etkileyen faktörlerin en başında dersi veren öğretim üyesinin niteliği, alanında uzman olması, dersle ilgili bilgilerinin yeterli olması, bununla beraber dersi anlatış biçimi ve ders materyallerini öğrencilerle paylaşması gelmiştir. Bu sonuç göz önüne alındığında muhasebe derslerinin etkinliğini artırmak için öğretim elemanlarının da etkin olarak çalışması gerektiği görülmüştür.

- ✓ Öğrencinin muhasebe dersini sevmesi ve derse ilgi duyması başarıyı olumlu etkilemekteyken, dersin zor olduğuna ve başarılı olunamayacağına ilişkin önyargı ve öğrencinin dersin sıkıcı olduğunu düşünmesinin başarıyı olumsuz etkileyeceği sonucu açığa çıkmıştır.
- ✓ Katılımcılar, muhasebe eğitiminin, akademik anlamda gerekli olup, akademik gelişime katkı sağlayacağını, mezun olduktan sonra mesleki kariyerlerinde belirleyici olacağını ve iş hayatına katkı sağlayacağını düşünmelerinin; aynı zamanda gelecekle ilgili amaçlarının olmasının başarıyı olumlu yönde etkileyeceği görüşündedirler.
- ✓ Katılımcılar muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavranamamasının, konuya ilişkin örnek sayısının az verilmesinin, derse ilişkin pratik yapma imkânının az olması ve derslerin uygulama üzerinde gösterilmemesinin başarıyı olumsuz etkileyeceğini; eğitim programı yanında gerçekleştirilen muhasebe ile ilgili seminer, konferans, panel, kurslar ve benzeri etkinliklerin ise başarıyı olumlu yönde etkileyeceğini düşünmektedirler. Bu sonuçlar ise; Demir ve Çam (2006)'ın, Erol ve Erkan (2008)'in, Kızıl ve Gencer (2016)'in ve Gerekan ve Aygün (2012)'ün çalışmalarıyla uyumlu çıkmıştır.
- ✓ Anketi cevaplayan öğrenciler derslerin tahta üzerinde çok daha fazla örnekle anlatılmasının PowerPoint üzerinden anlatılmasından daha etkili olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuç; Can ve diğerleri (2012)'nin, Tugay (2014)'in çalışma sonuçları ile paralelken; öğrencilerin modern yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerinin klasik yöntemlerle anlatılan muhasebe derslerine göre daha anlaşılır, kolay ve öğretici olduklarını düşündükleri ve modern yöntemlerle işlenen derslerde daha başarılı oldukları sonucuna varan; Çankaya ve Dinç (2009), Büyükarıkan ve Büyükarıkan, (2014), Tazegül ve diğerleri (2014)'nin çalışmalarının aksini göstermiştir. Öğrencilerin böyle düşünmesine derste verilen slaytların etkin ve yeterli olmaması, yaşanan teknik sorunlar mı neden oluyor, yoksa tahtada anlatıldığı zaman daha fazla dikkatlerini toparlamaları, eğitimlerinin ilk dönemlerinden gelen tahtada eğitim alışkanlıkları mı neden oluyor; aynı zamanda çalışma sonuçlarının farklı olması coğrafi ve demografik özelliklere bağlı mı değişiyor şeklinde farklı sebeplerin araştırılması önerilmektedir.

Kısacası; öğrencilerin başarısında etkili olan en önemli faktörlerin başında öğretim elemanın bilgisi, deneyimi, öğrencilere karşı tutumunun geldiği, sorasında öğrencilerin derse karşı olumlu düşünmelerinin, dersi sevmelerinin ve gelecek için dersin önemli olduğunu düşünmelerinin geldiği sonucuna varılmıştır. Bunun dışında öğrencilerin; muhasebedeki olayların bir bütün olarak kavrayamamaları, muhasebe bilgi temelini yetersiz oluşu, muhasebe derslerinin uygulama üzerinde gösterilmemesi, öğretim elemanlarının dersleri monoton olarak anlatması, hesapların temel işleyiş mantığının kavranamaması gibi faktörlerin dersteki başarıyı olumsuz etkileyeceğini düşündükleri görülmüştür. Bu sonuçlardan hareketle, beklenti ve motivasyonun öğrencilerinin başarıları üzerinde

etkisi olduğu yorumu yapılabilir. Nitekim Öztürk ve Ilıman (2015) 'ın çalışmaları da bunu desteklemektedir.

Öğrencilerin muhasebe derslerindeki başarılarına etki eden faktörler hakkında görüşleri ile çeşitli demografik özellikleri ve başarı durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin olarak oluşturulan hipotezlerin test edilmesi ile ulaşılan sonuçlar ise aşağıdaki gibidir:

- ✓ Anketi cevaplandıran kız öğrenciler derslerin zorunlu olarak alınmasının başarıyı olumsuz etkileyeceğini erkeklere oranla daha fazla düşünmektedir.
- ✓ Öğrencilerin sınıfı ve öğrenim türü farklılık gösterse de dersteki başarıyı etkileyen faktörler hakkındaki görüşleri hemen hemen aynıdır. Bu sonuç, Aksu ve Oral (2017)'in çalışmalarıyla paraleldir.
- ✓ Öğrencilerin başarıya etki eden faktörler hakkındaki görüşleri ile başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda; sadece “Amaç” faktörü ile dersteki başarı arasında pozitif yönde, anlamlı, zayıf bir korelasyon saptanmıştır. Bu sonuca göre dersteki başarı arttıkça bu faktöre verilen önem de artmıştır yorumu yapılabilir. Bir başka ifadeyle öğrencilerin muhasebe ile ilgili olarak gelecekte plan ve amaçlarının olması katılımcıların görüşüyle paralel olarak, dersteki başarılarını da olumlu yönde etkilemektedir.

Dikkat çekici bir diğer sonuç ise katılımcıların başarıya etki eden faktörler noktasında ilk sırada öğretim elemanını görmelerine karşın, başarı düzeyleri ile başarıya etki eden faktörlerin ilişkisine bakıldığında içsel faktörlerin çok daha önemli olduğu ve başarıyı olumlu yönde etkilediği, dışsal faktörlerin ise geri planda kaldığıdır. Bu ise Biçer ve diğerleri (2018)'nin çalışmasıyla paraleldir.

Çalışmanın sadece bir üniversitede yapılmış olması, evrenin % 45' ine ulaşılmış olması ve öğrencilerin anketleri doldururken özensiz davranabileceği kısıtları göz önüne alındığında, sonuçların genellenmesi için bu çalışma yetersizdir. Muhasebe eğitimi, maliyet açısından çok büyük yük getiren ve çok karmaşık yapıda olan, sağlık kurumlarını yönetecek adaylar için oldukça önemlidir. Bu sebepten ve araştırma sonuçlarından hareketle öğrencilerin muhasebe dersine olan ilgilerini ve isteklerini artırmak ve başarılarına etki eden faktörleri tespit edip bu yönde çalışmalar yaparak eğitim kalitesini artırmak, böylelikle de öğrencilerin dersteki başarı düzeylerini yükseltmek amacıyla daha fazla çalışma yapılmalıdır. Bu çalışmalarda ise öğrencilerin bölümü tercih etme nedenlerinin, bölümlerine karşı tutum ve beklentilerinin, motivasyon düzeylerinin, maddi durum, yaşanan yer gibi sosyo-demografik özelliklerinin, dersle ilgili bilgi düzeylerinin, eğitime olan bakış açılarının dersteki başarılarını etkileyen faktörlerle ilgili görüşleri üzerinde etkisi olup olmadığı incelenebilir.

İçsel faktörlerin başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucundan hareketle öğrencilerin dersi sevmesini ve motivasyonlarının yüksek olmasını sağlamak adına projeler yapılabilir.

Etkin faktörlerin başında öğretim elemanlarının geldiği göz önüne alındığında ise muhasebe dersi veren öğretim elamanlarının yeterlilikleri ve etkinlikleri üzerine çalışmalar yapılabilir.

Aynı şekilde ölçekte yer alan faktörlerin örneklem seçilen yerlerde olma oranları ile görüş ilişkisine bakılabilir ve sonrasında şartlarda düzeltme yapılarak aynı örneklem grubuna ölçek tekrarlanarak etkinlik analizi yapılabilir.

2018/4

1016

KAYNAKÇA

- Aksu, İ. ve T. Oral. 2017. “Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Yönelik Algı Tutum ve Başarı Durumlarına İlişkin Bir Araştırma”, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 4 (12).
- Ayanoğlu, Y., H. Abuhanoğlu, A. Teke. 2013. “Sağlık Hizmetleri Yönetimi Eğitiminde Muhasebe ve Finansman Derslerinin Önemi”, *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Aygün, D. T. ve B. T. Gerekan. 2012. “Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Ders Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması”, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, (18).
- Biçer, E. B., Y. Aydın ve E. İlman. 2018. “Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Karşı Tutumlarının Başarı Düzeylerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13 (1).
- Bougen, P. 1994. “Joking Apart: the Serious Side of the Accountant Stereotype”, *Accounting Organisations and Society*, 19 (3).
- Büyükarıkan, B. ve U. Büyükarıkan. 2014. “Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Analizi”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (5).
- Can, A. V., N. Karaca, N. Akyel ve S. D. Demirci. 2012. “Evaluating the Fitness of Lecturing with PowerPoint Presentations for Accounting Education - Research at Sakarya University”, *3rd International Conference on New Horizons in Education, Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 55.
- Çankaya, F. ve E. Dinç. 2009. “PowerPoint ve Klasik Usulde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrenciler Arasındaki Farklılıkların Tespiti: Karadeniz Teknik Üniversitesinde Bir Araştırma”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (1).

- Çelenk, H., M. Atmaca ve E. Horasan. 2010. "Marmara Üniversitesi'nde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma", Öneri Dergisi, 9 (33).
- Çil Koçyiğit, S., N. Ekinci ve N. E. Erbay. 2017. "Sağlık Yönetimi Bölümü Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Örneği", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9 (18).
- Çil Koçyiğit, S., E. Doğan ve E. Taş. 2016. "Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Örneği)", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(16).
- Çelik, M. ve C. Serinkan. 2011. "Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 13(3).
- Çonkar, K., H. Ulsan ve M. Öztürk. 2010. Genel Muhasebe, 5. Baskı, Sözkese Matbaacılık, Ankara.
- Demir, M. ve M. Çam. 2006. "Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Öğreniminde Başarılarını Olumsuz Etkileyen Faktörlere İlişkin Bir Araştırma", Muhasebe ve Finansman Dergisi, (32).
- Ertuğrul, İ. ve S. Özdemir. 2014. "Muhasebe Dersi Alan Ön lisans ve Lisans Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (1).
- Erol, M. ve G. Erkan. 2008. "Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Araştırma", Karamonoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(14).
- Ertuğrul, İ. ve S. Özdemir. 2014. "Muhasebe Dersi Alan Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutumlarının Tespiti: Ege Bölgesinde Bir Uygulama", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,7(1).
- Geiger, M. A. and S.M. Ogliby. 2000." The First Course in Accounting: Students' Perceptions and Their Effect on the Decision to Major in Accounting", Journal of Accounting Education, 18 (2).
- Gençtürk, M. Y. Demir ve O. Çarıkçı. 2008. "Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitimine Bakış Açıları ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13 (1).

- Gerekan, B. ve D. Aygün. 2012. “Üniversitelerdeki Muhasebe Eğitimine Yönelik Öğrencilerin Algıları: Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Rize Üniversitesi Karşılaştırması, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 12(38).
- Güney, S. 2015. Örgütsel Davranış, 3. Baskı, Nobel Yayıncılık, Ankara, 92.
- Kandemir, T., Z. Kardeş ve E. Baykut. 2016. “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği”, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(2).
- Karcıoğlu, R., E. Ağırman ve M. Özcan. 2016. “Ön Lisans ve Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Başarılarına Etki Eden Faktörler: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Üzerine Bir Araştırma”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(4).
- Kızıllı, C. ve K. Gencer. 2016. “Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Başarısına Etki Eden Faktörlerin Tespiti: Yalova Üniversitesi’nde Bir Uygulama” İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 1 (2).
- Köse, T. ve H. Gürbüz. 2009. “Muhasebeye Giriş Dersine İlişkin Görüşleri Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 11(4).
- Kutlu, H.A. ve S. Öztürk. 2017. “Öğrencilerin Muhasebe Derslerindeki Tutumunu Etkileyen Temel Faktörler: Bir Araştırma”, Marmara Business Review, 2 (2).
- Kutlu, H. A., S. Öztürk, T. Yılmaz, B. Gerekan. 2017. “Muhasebe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme: Öğrencilerin Bakışı Üzerine Bir Araştırma”, Journal Of Accounting & Finance, (74).
- Opdecam, E. and P. Everaert, 2012. “Improving Student Satisfaction in a First-Year Under Graduate Accounting Course by Team Learning”, Issues in Accounting Education, (1).
- Özcan, İ., F. Ünal ve Y. Helhel. 2009. “Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları İle İlişkilendirilmesi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (41).
- Öztürk, Z. ve E. Ilıman. 2015. “Sağlık Yönetimi ve İşletmeciliği Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Bölümü Tercih Nedenleri ile Beklenti ve Motivasyon Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma”, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8 (1), Doi: 10.17218/husbed.28790.
- Robbins, S.P. and T.A. Judge. 2012. Çeviren: Erdem, İ., Örgütsel Davranış, Nobel Yayıncılık, Ankara, 72.

- Serçemeli, M., E. Kurnaz ve M. Özcan. 2015. “Y Kuşağı Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakışı: Atatürk Üniversitesi İİBF’de Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(1).
- Şerbetçi, A. ve M. Yardımcıoğlu. 2017. “Muhasebe Dersinde Başarıyı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (2).
- Şimşek, M.Ş., A. Çelik ve T. Akgemci. 2014. “Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış”, 8. Baskı, Eğitim Kitabevi, Konya, 58.
- Tabachnic, B.G. and L.S. Fidell. 2013. Using Multivariate Statistics (sixth ed.).
- Tan, L.M. and F. Laswad, 2006. “Students' Beliefs, Attitudes and Intentions to Major in Accounting”, Accounting Education: an International Journal, 15(2).
- Tazegül, A.; H.A. Kutlu ve Ü.Y. Elyıldırım. 2014. “Yeni Yaklaşımlar ve Öğrenme Öğretme Etkinlikleri-Muhasebe Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yöntemler ve Araçlar”, 33. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 23- 27 Nisan, Antalya.
- Tengilimoğlu, D. 2018. Dünden Bugüne Sağlık Yönetiminin Değişimi Konferansı, 19 Şubat 2018, Sivas.
- Tengilimoğlu, D., O. Işık ve M. Akpolat. 2017. Sağlık İşletmeleri Yönetimi, 8. Baskı, Nobel Yayın, Ankara.
- Tepeli, Y. ve B. Kayıhan. 2015. “Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 13(3).
- Terim, B. ve A. Öztürk. 2009. “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Gördes Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama”, Sosyal Bilimler, 7(2).
- Tugay, O. 2014. “Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Muhasebe Dersine Yönelik Algıları ve Muhasebe Öğretim Elemanlarından Beklentileri Üzerine Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde Bir Araştırma”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(3).
- Utku, D. ve İ. Erol. 2015. “Lisans Öğrencilerinin Muhasebeye Giriş Dersine Yönelik Algılamalarının Belirlenmesi”, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies, 1(3).

Varıcı, İ. T. ve E. T. Bulut. 2015. “Muhasebe Dersine Yönelik Endişeler ve Tutumlar: Samsun Ondokuzmayıs Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(3).

Yükseköğretim Kurulu. 2017. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu (2017), Yükseköğretim Kurulu, Ankara.